

ACC. N:R

M. 16977: /.

FOLKLIVS-
ARKIVET
/ LUNDEMIGRATION L U F I28

Vem eller villka, som var de första, som emigrerade här ifrån ö. Frölunda, kan jag ej med någon säkerhet ange. Jag har förutom den huvudsakliga berättaren till denna frågelista frågat flera stycken över 80 år gamla personer, men ingen av dessa kan erinra sig att de i sin ungdom hört talas om någon eller några, som skulle varit de första från bygden här. Vad jag fått veta av dessa personer är att ingen av dem kände till någon tidigare utvandrare än i början på 80 talet eller -75. Fru Paulina Johansson Storegården Hid berättar att hennes fader August Hedin troligen hade emigrerat till Amerika 1883. Han var dock ej boende här på orten då, han emigrerade från Köinge i Halland. Han hade dock talat om att han träffat folk härifrån orten, som rest samtidigt som han. Per Johansson, Paulina Johanssons man, hade också kännedom om att det omkring 1875-80 hade emigrerat folk härifrån orten och till Amerika.

Från min egen barn och ungdomstid, likaså de äldre personer, som jag frågat om detta var det ingen, som hört något särskilt berättas om detta. Jag vill redan nu i början av mina uppteckningar poängtera ~~XXXXXX~~ att härifrån orten utvandrade ej lika många, som det troligen gjorde från många andra platser, t, e, x, vissa orter i Dalar na och Småland.

17/11-66

ACC. N:R M. 16977:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Berättaren Torsten Ekman har själv varit i Amerika åren 1910-16 2,
Vad jag nu upptecknar är vad han berättat och svarat på mina frågor ur frågelistan. Några ~~XXXX~~ släktingar till hans föräldrar hade ej med hans kännedom emigrerat. Men hans fader emigrerade till Amerika 1892 och senare blivande svärfar 1898. Hans fader innehade ett litet torp och så var han skräddare. Hans svärfar var jordbruksarbetare. Båda dessa emigrerade. liksom väl flertalet av emigranter denna tid, för att söka en bättre utkomst. Hans fader stannade kvar och kom ej tillbaka. Hans svärfar var där åren 1898-1905. Hans svärfar köpte sig ett litet jordbruk, som han sedan innehade till sin bortgång. Detta med att köpa sig en gård, mindre eller större, var här på orten ganska vanligt av återvändande svenskamerikaner. Det kunde vara far eller morföräldragården, någon annans släktings gård, som blivit till salu. Men det kunde också vara andra gårdar i orten som dessa emigranter var intresserade av. Berättarens föräldrahem var ett litet torpställe (Gasthuset) beläget cirka 6 k,m, från kyrkbyn. Bostadstypen och jordinnehavet var det ungefärligt sedvanliga här på orten denna tid, för torpställen

Berättaren var enda barn i familjen. Morföräldrarna var födda och uppväxta i Tvååker i Halland. Farföräldrarna var födda i Håksvik och innehade där ett torpställe. Faderns yrke, förutom att han innehade och brukade ett litet torp, var skräddare. Modern hade inget särskilt yrke. Förnöjsamheten hos våra förfäder, var väl i allmänhet ganska stor. Hade ^{mycket} mat för dagen och det allra nödvändigaste för övrigt för att uppehålla livet, var de väl i stort sett nöjda med tillvaron. Så var också förhållandet med berättarens föräldrar. Hans far fick dock en viss längtan efter att försöka att ^{han} det något bättre och drägligare och beslöt sig för att emigrera till Amerika. Ingen av berättarens föräldrar hade arbetat i utlandet före giftermålet. Ej heller efter giftermålet före emigrationen till Amerika. Alla barn till allmogefamiljerna här på orten fick från en tidig ålder börja att arbeta. Det var alla möjliga arbeten vid ett jordbruk som förekom och som kunde utföras av barn. Gallra rovar var så gott som ett barnarbete i sin helhet. Det var sällan att någon äldre utförde detta arbete. Själv har jag varit med om detta mycket, som barn. Vi fick börja med detta arbete när vi var 7 år gamla och till vi var en 14-15.

ACC. N:R M. 16977:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
2/ LUND

På de större gårdarna började arbetet då kl.6:30 på morron och slutade kl.8 på kvällen. Det var långa dagar för ett barn, helst under varma solskensdagar. Plocka bär i skogarna av olika slag var också ett typiskt barngöra i äldre tid. Nu är det tvärt om, nu ser man nästan alldrig några barn, som går att plocka bär. Det får föräldrarna göra numera. Barnen fick också hjälpa till i slätter och skörd med vad de kunde göra. Valla kor på betesgång var också sedvanligt här förr på de större gårdarna. Det var i regel vi pojkar, som blev tilldelade detta arbete. Det var ett ganska fritt och bra arbete om djuren var någorlunda stillsamma och lugna. Men det kunde också ~~också~~ många gånger vara ganska besvärligt. Värst var det om det var dåligt väder, regnigt blåsigt och kallt. Några särskilda regnplagg fanns det ej denna tid, i varje fall ej för några fattiga valkpojk~~ar~~. Under de sista decennierna under 1800 talet förekom det också mycket spridning av lera(märgel)å de större gårdarna här. Det förekom då ofta att pojkar i 12-14 årsåldern fick köra oxarna emellan märgelgravarna och fälten där den skulle spridas. Bra ekonomiskt var det väl knappast någon familj från de bredare folklagren, som hade det under denna tid. Det var väl en av

de stora orsakerna till emigrationen här ifrån bygden. Mina föräldrar likaså berättaren Torsten Ekmans tillhörde statskyrkan. Det var i såväl äldre tid, som nyare nästan det enda samfundet här i socknen. De så kallade Kolpentörerna, nyläsare, benämndes de också, började visserligen sin kungörelse här under 1800talets senare del men de fick alldrig något riktigt rotfäste här. Om icke särskilt framträdande, så dock en viss roll eller plats intog väl religionen i nästan varje hem i äldre tid, jämfört med vad den gör i dag. I mitt eller berättarens hem intog den ej någon särskilt framträdande plats. Det var ^{som} det brukade att vara i nästan varje hem under denna tid, här på orten. Vilket politiskt parti som våra föräldrar tillhörde, är svårt att ange. Min far han var frisinnad, och han röstade med detta parti när han fick rösträtt - altså när den 40 gradiga rösträttskalans tid var förbi. Det fanns då ett parti som hade beteckningen - Frisinnade eller Frisinnade-Folkpartiet. När socialdemokraterna fick mera rotfäste även här på orten, tror jag att far övergick till att rösta på dem. Han deltog dock ej något nämnvärt aktivt i det politiska livet. Vad berättaren Torsten Ekmans fader hade för politik kände han ej till, han reste till Amerika då han var helt ung. Det var ~~XXXXXX~~ 1892 som han reste och den tid var det ganska tyst med politik här.

ACC. N:R

M.16977:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
6, LUND

Jag vet ej om jag gör rätt när jag besvarar denna frågelista, men jag fortsätter att besvara den ur min egen mina föräldrar och berättarens synpunkter, och vad jag för övrigt har hört berättas av folk här på orten. Mina föräldrar var i stort sett ganska neutralt inställda till emigrationen. Min far hade i tankarna att resa till Amerika när han var 17 år gammal, han var då ganska inställd på att göra detta. Han hade en jämngammal manlig kusin, som då reste. De arbetade då tillsammans vid ett mindre tegelbruk här och med skogsarbete. Kusinen ville nödvändigt att far skulle följa ~~med~~ med och han hade så gott, som beslutat sig för detsamma. Men det var hans mor, min farför alltså, som ville att han skulle stanna här, hon var då nämligen ensam och han ville ej göra henne emot. Jag minns att han talade om att det kanske var lika bra, som skedde. Hans kusin hade troligen misslyckats, han meddelade sig med sina anhöriga några år, sedan blev det tyst från honom och de visste inget om hans fortsatta öde. Jag minns att far uttryckte sig så, det hade kamske blivit likadant för mig. Som barn hörde jag mycket mina föräldrar tala om emigrationen och om dem, som reste till Amerika och de som kom därifrån. Jag är född 1902 och sedan jag blev så gammal att jag kan minnas, så hörde jag omtalas de som reste och de som avsett att komma tillbaka från Amerika.

ACC. N:R

M. 16977:2

FOLKLIVS-
ARKIVET7.
LUND

Jag hade också bekanta och ungdomskamrater, som reste till Amerika under åren 1922-28. När man som barn hörde talas om Amerika var det väl ingen särskild uppfattning, som man kunde bilda sig om detta. Fast många trodde man nog att det var ett land, som det det fanns allt av överflöd uti. Från en familj som bodde i samma hus, som mina föräldrar i början av 1900 talet, det var på en gård här, som då tillhörde Mölneby-a, b, emigrerade en av deras söner. Efter några år skickade han sin far en mycket fin klocka-ett fick ur-det var för övrigt den första klocka, som hans far var ägare till. Det är klart att när vi barn såg denna klocka och fick upplysning om att den hade kommit ifrån Amerika så förstod vi väl ej innebörden av det hela, men trodde dock att där fanns nog säkert gott om sådana saker där. Som barn hörde jag också talas om de som rest och sedan alldrig meddelat sig med sina anhöriga. Spekulationerna om detta kunde vara många om vad orsaken var till detta. Om de glömt sina anhöriga härhemma, om de ej fått något arbete, om de var döda m, m. Det var så att allt detta och mycket mer kunde hända en amerikaresare. Vad jag nu kan minnas förekom det ej att vi barn ~~KXXX KXXXXXXX~~lekte att vi reste till Amerika. I mitt hem fanns det ej någon sak, som hade kommit från

ACC. N:R

M.16977:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
8, LUND

Amerika, men jag har sett det och såg även under min uppväxttid sådana saker i andra hem. I mitt hem hade vi inga närmare anhöriga, som rest till Amerika. Dessa saker kunde givetvis vara av olika slag, dock inga tyngre eller större sådana. Klockor var en mycket vanlig gåva, helst i början av 1900 talet: De svensk-amerikaner, som sände en sådan till anhöriga och vänner här hemma visste att det var en kärkommen gåva. Det var nämligen ett fåtal bland det bredare och fattiga befolkningslagret, som denna tid hade ett fickur. De emigranter, som kom hem för att hälsa på och åter resa tillbaka, hade väl i regel någon gåva med sig till sina närmaste anhöriga, förutsatt att de hade lyckats i det främmande landet och följaktligen hade råd till att köpa gåvor. Som jag förut nämnde hade vi i vårt hem inga närmare anhöriga, som emigrerat till Amerika, så några gåvor eller brev fick jag alldrig, som barn. Jag vill dock minnas att min äldsta syster hade bekanta, som emigrerat och att hon fick brev från dem. Det var dock ej några brev, som hon läste högt för familjen. Det var dock mycket vanligt förekommande, att om en familjemedlem emigrerat och skrev hem att dessa brev lästes högt för familjen. För de som tidigt emigrerade t. e. x om alla barn i en familj rest och lämnat far och mor ~~XXXX~~ om

ACC. N:R M. 16977:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

9. —

båda levde eller en av dem ensamma kvar hemma, att de eller den ej var läs eller skrivkunnig eller båda delarna. I sådana fall var det vanligt att de fick anlita en läs och skrivkunnig person som läste brevet för dem och sedan besvarade detsamma. Från många kom det pengar och från många inga. Detta kunde givetvis ha olika anledningar. I första hand var det givetvis beroende av om man hade lyckats eller ej. Men det kunde också vara beroende av vilken orsak som man rest. Det var ju ej alla som lyckades och hade några pengar att sända. Det fanns också de som reste av den orsak att de av en eller annan anledning hade blivit okanta med sina närmast anhöriga och sällan eller aldrig hörde av sig varken med brev eller pengar. Till de hem, som kom amerikapengar hade dessa i de flesta fall en stor betydelse och blev många gånger ett kärkommet tillskott för de hemmavarande. Som jag förut upptecknat hade vi i mitt barndomshem inga närmare anförvanter, som emigrerat. Men far och mor hade många bekanta, som emigrerat och om någon av dessa kom på besök till sin hemort, hände det att de kom för att hälsa på mor och far. De första åren efter andra världskrigets slut var det många svenskamerikaner, som kom för att hälsa på i sin hemort, även för att stanna hemma. Av dessa var

det också sådana, som jag eller mina syskon varit tillsammans med i barn och uppväxtåren och i regel kom dessa för att hälsa på. Att vi hade t, e, x, bilder av en amerikabåt, är mycket möjligt, men jag kan dock ej erinra mig detsamma. I skolan hörde vi inget särskilt berättas om Amerika, mer än vad som ingick i de geografiska lektionerna. Jag kan i varje fall ej minnas att någon av lärarna propagerade för eller emot emigrationen.

Som barn tror jag knappast att jag hörde något talas om Tyskland och Danmark, i varje fall inget särskilt, som har fastnat i minnet. Senare har jag hört personer, som haft anhöriga i såväl Tyskland som Danmark i äldre tid, berätta om arbetsförhållandena där och orsaker till varför de sökte arbete där.

Under mina barna och uppväxtår, fanns det några stycken personer här, såväl manliga, som kvinnliga, som kommit och kom hem för att stanna. Förut nämnda August Hedin reste 1883 och kom tillbaka 96-97. Han köpte en gård här i kyrkbyn, eller rättare han hade ^{förvärfvat} genom en broder köpt den medan han var i Amerika.

En man vid namn Joel Andersson, köpte på samma sätt genom ombud en gård medan han var i Amerika och kom hem och övertog denna. Året när han reste och kom tillbaka kan jag ange, men det var

ACC. N:R M. 16977: //

FOLKLIVS-
ARKIVET
// LUND

var ungefärligt under samma tid, som förut nämnda August Hedin. Var de hade vistats i Amerika och vad de hade arbetat med, känner jag ej till. Senare har det under årens lopp ~~KOMMITTÉ~~ har det flera, som stannat. De manliga emigranter som kom tillbaka före eller omkring 1930 talet köpte i regel sig en gård eller hade köpt på förut nämnda sätt medan de var kvar i Amerika. Givetvis kunde ej alla eller ville göra detsamma, men det får ändå betraktas som en genomgående ganska vanlig tendens här på orten. För dem som kunde köpa sig en gård härhemma hade det i regel gått bra för alla. Det kunde väl också vara så att det även ibland dem fanns de, som det ej hade gått bra för och att orsaken till att de lämnade Amerika var den orsaken, och att de kom hem för att börja på nytt här. Jag har hört berättas om sådana återvändane amerikanare, som det talats om att han hade ingenting, han kom rener från Amerika. Det fanns också de vars privata förhållanden i hemmen på ett eller annat sätt hade ändrat sig under deras vistelse i Amerika. Av sådana orsaker kunde de av de hemmavarande anhöriga bliva uppmuntrade att återvända. Det kunde t, e, x, vara för att övertaga fädernegården eller dyligt. Som jag förut nämnt blev de flesta jordbrukare. De som ej hade möjlighet till detta, fick ta vad arbete de kunde få, i regel grovarbete av ett eller annat slag. Om man

12. —
räknar med äldre tid så fanns det ej något annat här på orten att
välja på. Allmänt sett tror jag ej att dessa återvändande svensk-
amerikaner hade det något bättre, än vad många andra hade. Det fanns
mer eller mindre rika likaså fattiga bönder här på orten under den-
na tid. Det fanns också sådana bland de återvändande emigranterna
som köpt sig en gård här i hemorten. I stort sett skilde de sig ej
något nämnvärt från de andra ortsborna. Berätta om Amerika gjorde
nog alla, som återvände därifrån, men det kunde vara väldigt olika.
En del var sakliga andra skrytsamma, för de sist nämnda fanns blott
Amerika. Om detta vill jag berätta om fyra bröder, som åren 1916
20 till 24 emigrerade till Amerika. Samtliga dessa utom en är nu
död. Den äldsta av dessa bröder, som reste 1916 var ganska ung när
han reste, honom var jag ej bekant med. Han reste ej heller hem för
att hälsa på förrän i slutet av 50 talet. Vid hans besök här då
träffade jag honom. Jag talade då vid honom om Sverige i hans barn
dom och nu. Jag frågade honom om han tyckte att förändringarna var
stora. Att det ändrat sig var han villig att erkänna. Men vid hans
jämförelser med Amerika var det ingenting. Jag sade detta sedan
till en hans syster och två av hans här hemmavarande bröder. De sa
de då att för honom finns blott Amerika, gamla Sverige är en nolla.

En av de andra bröderna, som jag var mycket bekant och som flera gånger var hemma här för att hälsa på och som jag ofta körde med bil till angränsande bygder när han skulle hälsa på släkt och vänner, hade en helt annan uppfattning än sin äldre bröder. Han jämförde tiden när han reste, hur det då var i Sverige och hur det hade ändrat sig till det bättre och gjorde jämförelser med Amerika. Han ratade icke alls Amerika-självs hade han lyckats bra där-men han framhöll mindre skrytsamt amerikans alla fördelar, än vad många av dessa svenskamerikaner i regel brukade att göra. Det fanns de som kom tillbaka, som uppmanade ungdomen till att resa. ^{efter}Torsten berättade att när hans då tilltänkta svärfar kom hem, han hade varit i Amerika från 1898 till 1905, uppmanade han honom att resa.

I äldre tid var det folk, som reste till Danmark för att arbeta. De flesta av dem ~~de flesta av dem~~ kom tillbaka. Det var sådana som i regel blott var över några månader. Men det fanns också någon som hade drängplats där. I allmänhet reste de nog för att få arbete. Vad jag har berättas om detta så kunde de också få något bättre betalt än här hemma i Sverige och bättre med mat.

ACC. N:R

M. 16977 : / 4

FOLKLIVS-
ARKIVET/ 2 /
LUND

Min till många frågelister anlitade berättare Per Johansson, omtalar att en man som innehade ett torp till hans barndomshem, berättat för honom om att han och några stycken till såväl manliga, som kvinnliga varit över till Danmark för att söka arbete. Det var nödåret 1868. De gav sig ut på vandring för att söka arbete och för att få mat. De gick härifrån och till Halmstad utan att kunna få vad de sökte. I Halmstad fick de upplysning om att de i Danmark säkert kunde få arbete för där har det ej varit samma missväxt, som här i Sverige. De hade inga pengar till överresan men fick lov av en skeppare att få åka gratis i lastrummet på hans båt. Under överresan blev det en väldig storm så de kastades om varandra i lastrummet. När de gick i land i Danmark frågade skepparen dem om de varit mycket rädda för detta var den värsta storm som jag har seglat i. Ingen av dessa hade tidigare varit ute på havet, de svarade skepparen, att vi trodde att det var sådant på havet alltid. De fick samtliga arbete och stannade kvar några månader. Torparen hans namn var Magnus Olsson, var sedan över till Danmark i flera år under somrarna. Denne Magnus Olsson arbetade med jordbruksarbete. De flesta som reste härifrån och till Danmark, torde ha arbetat med samma arbete. Magnus Olsson tyckte att det var bra, bra med

ACC. N:R M. 16977:15

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

med mat och bättre betalt än vad de kunde få här härhemma. Men det troligen i regel blott säsongarbete de hade. Det fanns väl någon som stannade, men de flesta härifrån sökte nog blott säsongarbete. Om någon av dessa uppmade andra att resa kände berättaren ej till. Men det ligger nära till hands att tro, att så varit fallet.

Tyskland torde ej ha varit många härifrån, som sökte arbete likt som i Danmark. Jag har bara hört talas om ett par stycken, och av dessa var det en som först var i Danmark och därifrån rest till Tyskland. De flesta av dem som var i Danmark kom tillbaka. I regel hade de flesta varit Till Danmark en kort tid. Men jag känner också till ett fall, en som varit jordbruksdräng där i några år och sedan kom tillbaka. Varför de reste var nog i huvudsak för att söka sin utkomst. Det var väl kanske också någon, som av en ungdomlig äventyrlusta reste för att söka sin lycka.

Vad de arbetat med och hur de haft det har jag förut nämnt i uppteckningarna angående Danmark. Tyskland har ej hört något berättas om i detta fall. Säsongarbete på andra håll inom landet fanns väl någon, som hade, men dock ej i någon nämnvärd utsträckning.

ACC. N:R

M. 16977:16.

FOLKLIVS-
ARKIVET

16. LUND

Vad jag själv kan erinra mig och som jag även har frågat andra äldre personer om förekom det här ej några svenskamerikanska tidningar eller annan litteratur som uppmuntrade emigrationen. Några agenter uppträdde ej heller här på orten för att uppmäna folk att resa, varken till det ena eller det andra landet. Någon direkt propaganda eller andra direkta åtgärder för att hindra emigrationen torde ej ha förekommit här på orten allmänt sett. Det fanns givetvis personer som var emot emigrationen, men dessa torde mera diskret ha framhållit sina synpunkter. De dåvarande prästerna torde ej heller ha utövat någon offentlig propaganda emot emigrationen.

Jag vet ej riktigt hur jag rätt skall bedömma frågan, om det var många, som emigrerade härifrån under min barn och ungdomstid. Jag är född 1902, jag tror att det blir mest rätt om jag bedömer det så, att det emigrerade flera innan jag själv kan minnas det, än vad det gjorde sedan. Det var visserligen rätt många, som emigrerade åren 1910-14. Men jag tror att det var fler, som reste i slutet av 90 och början av 1900 talet. Själv har jag alltså ej emigrerat ej heller någon av mina syskon.

ACC. N:R M. 16977:17

FOLKLIVS-
ARKIVET
17 LUND

I mitt barndomshem talade alldig någon om att resa. Kanske var det till en del beroende av att ingen av syskon var vuxna förrän under första världskrigets år. Min älsta syster var född 99 jag 02. Det kunde väl också vara beroende av att vi varken far eller mor hade några närmare anhöriga, som emigrerat. Vi fick alltså ej från några sådana släktingar någon uppmuntran att resa, genom löfte av respengar, ordnandet av arbete bostad m, m. Jag tror också att det var så att ingen av oss hade någon särskild längtan av att emigrera. Vi trivdes tydligen med den tillvaro vi hade. Som jag förut nämnt hade vår far en gång planer på att resa samtidigt med en kusin till honom. Hans mor ville dock att han skulle stanna hemma, och då gjorde han detta. Vi syskon började att arbeta på den gård, som vår far var gårdsrättare. Min älsta syster hade sedan anställning på ett par gårdar här i socknen. Hon flyttade sedan till Borås och arbetade först i ett bageri och sedan i en textilfabrik. Blev sedan expiditör vid fackföreningsexpeditjonen. En syster var några år piga ~~på~~ hos ägarna till den gård där vi bodde. Jag och två av mina bröder arbetade några efter konfirmationen på gården. Två av mina yngre syskon började på ortens telefonstation.

Jag fullgjorde min värnplikt vid k.3 i Skövde. Min ena broder hade dåliga ögon och var befriad från värnplikten till under andra världskriget då han gjorde handräckningstjänst vid I.15 i borås. Min yngre broder, yngst av oss syskon född 1916 gjorde sin värnplikt vid kustartilleriet i Karlskrona med fortsättning på ett otal platser i Sverige så gott som under hela världskrigets år. Det var alltså senare, som vi gjorde vår värnplikt jag i början på 20 talet de andra senare. Det hade ingen inverkan på familjens försörjning. I vår tidiga ungdom fanns det ej några verksamma politiska partier här på orten. Jag ser nu att jag glömde att besvara en fråga angående befäl och mat. Det är blott för min egen del, som jag kan svara på detta. Befälet var väl ej särskilt svårt och maten varken bra eller dålig. Men vad de pojkar talar om som gör sin värnplikt i dag och under de senare åren, torde det dock vara en väsentlig skillnad till det bättre. Som jag tidigare började att uppteckna fanns det inga verksamma politiska sammanslutningar här under vår tidiga ungdom. Det var först under 20 talets senare hälft, som sådana organisationer började att bildas. Mina systrar var då i Borås, jag och en broder anslöt oss då till socialdemokratiska ungdomsförbundet här på platsen. Jag vet att två av mina systrar då också tillhörde samma organisation i Borås.

ACC. N:R

M. 16977:19.

FOLKLIVS-
ARKIVET
19 LUND

Ett år var jag ordf.i härvarande S:D.U.K.klubb, När jag började att arbeta som chaufför gick det ej att förena detta med denna sysselsättning,på grund av dess obestämda arbetstid. Sedan dess har jag ej aktivt deltagit i politiken. En min syster var under ett par perioder invald i Borås stadsfullmäktige. Själv har jag inte direkt ångrat att jag icke reste,blott någon gång reflekterat över,hur livet hade kommit att gestalta sig,om jag hade gjort detsamma. Av mina ungdomsbekanta,som emigrerade till Amerika, torde de flesta ha lyckats ganska bra.Samtliga dessa reste under 20 talet. De flesta av dem,jag tror nästan samtliga,hade närmare anhöriga att komma till den första tiden,det var givetvis en stor fördel. Vid denna tidpunkt var det givetvis en stor skillnad att komma till Amerika mot t,e,x,före 1900 talets början. Av dessa mina bekanta har ingen återkommit för att bosätta sig här.En var hemma ett par år i följd,han var också hemma nu i år,men har åter rest. Han var nog en av dem som minst hade lyckats. Jag vet att någon av dessa har haft eller fått det bättre ekonomiskt ställt ställt än vad haft och har,men andra inte. Tre stycken av dessa har under de senare åren avlidit i Amerika,samtliga ganska unga.

Om sagesmannen själv emigrerade.

Torsten Ekman emigrerade år 1910 till Amerika han var då 20 år. Hans fader hade rest 1892 då han endast var 2 år gammal. De första 5 åren hade han meddelat sig med hemmet här, sedan hörde de all drig något från honom. Hans mor blev hushållerska åt en dåvarande torpare under Mölneby. Som barn fick han hjälpa till med alla på detta torp förekommande arbeten. Sedan han blev konfirmerad började han att arbeta på gården och fortsatte med detta till han reste. Under våren, sommaren och hösten var det arbete med vad, som förekom på gården. Under vintern skogsarbete. I första hand emigrerade han för att försöka att få något bättre inkomster. Värnplikten hade han ej fullgjort, han reste vid lagom ålder före så denna kom han ifrån. Med resan var det ingen som hjälpte honom, han hade haft tanken att resa sedan flera år innan och sparade så mycket han kunde: På grund av att han var ensamt barn i familjen fick han leva billigt hemma och fick spara det mesta han tjänade. Av hans direkt jämnåriga var det ingen som rest tidigare och likaså ingen när han reste. men åren närmast efter. Hans tanke var att blott stanna till en tid och så blev det också. Han hade ej så många nära anhöriga mer än mor

och när han förklarar för henne att han ej hade för avsikt att stanna, hade hon ej något särskilt emot att han reste. För resan var det inga särskilda förberedelser mer än nödvändigt. Han reste från Göteborg över England. Han var i Staten New York samtliga 6 år, som han vistades i Amerika. Halva denna tid arbetade han på fabrik, halva med trädgårdsarbete. Han tyckte att det lönade sig bättre med arbetet där än vad det hade gjort hemma i Sverige denna tid. Något av penningar sände han, men i hans familj var de ej så direkt beroende av att han gjorde det. Han sparade för att kunna köpa sig ett litet ställe här hemma, vilket han också gjorde. 1914 blev det torpställe, som han bott på under sin uppväxttid och på vilket hans mor vistades till salu, genom ombud här hemma köpte han det då. Han reste hem 1916 för att övertaga det ställe, som han köpt och även för att gifta sig. På något särskilt sätt hade utlandsvistelsen ej påverkat hans fortsatta levnadsförhållanden här hemma.

Civilstånd.

Berättaren var ej gift när han emigrerade. Hans far var i Amerika, hade varit där i 18 år när han reste. Som jag förut upptecknat hade de här hemma ej hört något från honom på en 12-13 år

ACC. N:R M. 16977:22.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
22,

han viste ej var han var eller var han skulle söka honom, han viste ej heller då om han var död eller levande. För berättarens del skedde avresan efter moget övervägande. De övriga familjemedlemmarnas inställning och orsaken till emigrationen, har jag förut upptecknat. De flesta av frågorna angående civilstånd, är förut besvarade.

Vad som beträffar berättarens hemmavarande familjemedlemmars liv av hans utvandring, var det väl i stort sett endast saknaden och tomheten efter honom. Men så blev ej förhållandet ej överallt i många andra hem. I många hem kunde det omedelbart medföra ganska stora förändringar, av skilda slag. Förändringar kunde också ske på längre sikt, också de av många och skilda slag, såväl till det bättre, som till det sämre. Omkring sekelskiftet hade penningförsändelser från Amerika ett väldigt stort värde för mottagarna här hemma. Med dessa till hjälp kunde givetvis den hemmavarande familjens ekonomiska levnadssätt ändras. Det sätt på vilken en sådan familjs levnadsförhållanden ändrades, var beroende av vad arbete yrke, m, m, som de hade. Om en son till en mindre jorbrukare t, e, x, som emigrerat och hade lyckats och kunde sända hem penningar, kunde dessa användas t, e, x, till förbättring byggnader, inköp av jord-

bruksredskap m.m. Det blev förbättringar och nyanskaffningar av skillda slag. Det är väl kanske onödigt att uppteckna några sådana fall, men i korthet upptecknar jag ett sådant. Ällsta sonen till en torparefamilj här emigrerade till Amerika. Det var ej av tur och framgång för honom, som familjen fick pengar därifrån, utan tvärtom. Han hade tagit värvning i armén och omkom i en olyckshändelse. Han var försäkrad för sådana händelser. Hur stort beloppet var har jag ingen kännedom om. Beloppet utbetalades till hans föräldrar. Familjen hade många barn 7-8 stycken, en del av dessa minderåriga och som alla familjer denna tid-om jag ej minns fel var det under första världskrigets sista år eller strax efter som detta hände-som hade en stor barnskara och ett litet dåligt torp var det alltid fattigt för. Jag kände denna familj mycket väl de bodde kvar här till 1945. Det penningbelopp som de fick ändrade ej helt deras tillvaro, men gjorde den dock betydligt mycket angenämare. Fadern blev ganska tidigt verkbruten och hade nedsatt arbetsförmåga. Han kunde nu stanna hemma och endast arbeta på torpet och till alla delar förbättra detta så att det gav en helt annan avkastning än förut. Sådana förbättringar och liknande förekom av amerikapenningar här hemma.

ACC. N:R

M. 16977:24.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

24

Eftersom ingen i min släkt har emigrerat mer än förut nämnda kusin till far, som efter några i Amerika kom bort och ej hördes något ifrån, lämnar jag frågorna angående detta obesvarade. Jag kommer ihåg ganska så många emigranter härifrån. För tillfället bor här omkring en tio stycken svenskamerikaner, som kommit tillbaka och bosatt sig här, de har kommit för längre, såväl som för kortare tid tillbaka. Ett par av dessa var jag bekant med innan de reste, de andra har jag blivit bekant med sedan de kom tillbaka och bosatte sig här. De som jag var bekant innan de reste, det gäller alltså Amerika, reste för att söka en bättre utkomst. Annars fanns det många orsaker till emigrationen. Särskilt då bland de första emigranterna, de som emigrerade i slutet av 80-talet och omkring sekelskiftet. Jag har hört berättas om många sådana orsaker av skilda slag. Många reste för att slippa värnplikten. Jag tror dock att detta inte alltid var ensam orsaken. Åldern omkring 20 år var väl för många en passande ålder, helst för de, som ej hade några bekanta eller släktingar, som hjälpte dem från början. Denna ålder sammanföll då lagom med värnplikten. Men vad som berättats för mig fanns det också de som emigrerade endast för nämnda orsak. Jag har också hört berättas om personer

som kommit på obestånd och av denna orsak emigrerat till Amerika. Berättaren Per Johansson omtalar att å den gård, som han nu bor och som äges av två av hans söner, ägdes under hans tidiga barn- dom av en man vid namn ~~XENXENXEN~~ August Pettersson. Vid sidan av jordbruket bedrev han också lanthandel. Han var en av de först ta här på orten och den förste här i kyrkbyn, som hade fast han- del. Han kom på obestånd och kunde ej klara sina affärer. Som berättaren yttryckte det, stack han då till Amerika. Han tillhör- de också en bland de många, som kom bort. De hemmavarande hörde alldrig något från honom. Det var år 1892 som han stack.

Jag har också hört berättas om personer, som haft ohederliga el- ler skumma affärer eller som på ett eller annat sätt tangerat eller överskridit gränsen för det lagenliga eller företagit sig rent brottsliga handlingar och rädda för följderna därav emigre- rat. När äldre personer berättade om sådant, uttryckte de det så. Sen stack han till Amerika för att komma ifrået.

Det fanns också pojkar, som väntade att bliva far, som också stack ifrån detta. Detta ansågs här på orten för att vara mycket ohe- derligt. Men i vissa fall blev en sådan ohederlighet rättat till att när vederbörande fick lugnat sig, han kunde sända hem pengar

be flickan vänta på honom till han kom hem eller be henne komma till honom för att ordna ett hem i det främmande landet. Amerika var det land dit de flesta reste. I de flesta fall var det nog de östra staterna, men det förekom också att de reste längre västerut. En del reste nog med avsikt att stanna, andra med tanke på att blott stanna en tid. Det fanns nog en del också som ej hade klart för sig om detta när de reste. För många blev väl ej tankar och drömmar, som de haft före avfärden uppfyllda. De som haft för avsikt att stanna blott en tid, några år, kanske fick stanna och de som tänkt att stanna för framtiden, kanske kom tillbaka. Helst var väl förhållandet detta med de första emigranterna. Det var många öden av skilda slag, som dessa skulle möta. Om de som reste till Danmark och Tyskland och blott hade avsett att stanna några månader, behövde att ha flytttningsbetyg med sig eller ej, har jag ej hört någon tala om. Ingen av dessa här på orten är nu i livet, så jag har ej kunnat få någon upplysning om det samma. Detta var väl mycket beroende av om de fick komma in i dessa länder utan sådana betyg.

Skillnaden emellan den återvändande emigranten och de hemmavarar

ACC. N:R

M. 16977:27.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

de var betydligt mera markant förr än vad det har varit senare. De kläder som en svenskamerikanare hade på sig, som för längre tillbaka ^{och} kom hem på besök, skilde sig mycket ifrån de då här i bygden ~~vanliga~~. Om man räknar med de som har kommit hem de senare åren och nu, är skillnaden mindre markant. Förr kunde man till och med på avstånd se på en person om hon eller han hade varit i Amerika. Vad som gäller uppförandet var väl detta mera individuellt. Men på de flesta märktes nog även detta. De fåde fått ett mera självsäkert uppförande, än vad allmänheten hade här på orten ^{här} i äldre tid. Vad som gäller deras matvanor, kan jag av egen erfarenhet ej ange något och har ej heller hört något särskilt berättas därom. Om man räknar med tiden före 20 talet, så var det ej lätt för någon här att försöka att ta efter en annorlunda klädsel. De flesta manliga hade kläder som var sydda av ortens skräddare och de hade då ej något nämnvärt ändrat sin tillskärning och stil. Det hade visserligen undan för undan ändrat sig med tyger-
nas kvalitet färger m.m., än vad som var det vanliga här på orten före och omkring sekelskiftet, men inte jämnförbart med som sedan blev och nu. Det är väl både möjligt och troligt att de återvänt ~~XXXX~~ de någon gång försökte att införa något nytt, som de lärt känna i

i ett annat land. Var det något, som man tyckte att det var bättre än det hemmavarande, tog man givetvis efter detsamma. En sådan åtgärd kunne uppfattas olika. Det var beroende av hur vederböran de framförde sin åsikt. Gjorde han det plumbt och nedsättande om det gamla, hände det att det blev illa upptaget. Gjorde han det på ett fint sätt och framhöll med förklaring det nya sättets fördelar gentemot det gamla, så kunde det bli antaget och prövat. Något sådant kontret fall, då en hemvändande emigrant infört en nyhet i sitt yrke eller på andra områden, som sedan fick spridning och blev allmänt i bygden, känner jag ej till eller har hört omtalas. Det är dock möjligt att sådnt förekom i äldre tid och också troligt, fast det har gått mera tyst tillväga och ej blivit talat så mycket om. Att dessa emigranter skulle vara de första att vid återkomst till hemorten ~~XXXXXX~~ taga upp och prova olika slag av nymodigheter, är väl ej uteslutet, men det har dock ej skett i någon skala av större mått, så att det blev något särskilt märkbart eller omtalat här i orten. Dessa föregångsmän torde nog lika mycket ^{traga} att söka bland de hemmavarande. Här på orten fanns vid tiden omkring sekelskiftet inga företag inom näringslivet mer än jord och skogsbruk och hantverkare av

olika slag. Ett par förläggare fanns det här också, som sysslade med vävning av vadmal, färgning och beredning av detta tyg. Den ene av dessa köpte också upp ull, som han lät spinna sy vanter av. Som han i huvudsak hade avsättning för i Norrland. Några år efter hans bortgång 1895 upphörde denna tillverkning. Det andra förläggarföretaget lät väva tyger av skilda sorter. Även detta företag upphörde strax efter 1900 talets början. All vävning-det gäller båda-skedde i bygden av väverskor, som satt hemma och vävde.

Spinning ~~xx~~ och varpning av garn, samt färgning av tygerna, stampningen av vadmalstyget förekom på fasta arbetsplatser.

Inga av dessa företagare, som får anses för att vara föregångsmän på dessa orråden i bygden hade varit emigranter eller hade blivit påverkade eller ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~ inspererade av sådana.

I varje fall ej vad jag känner till eller har hört omtalas.

På jord och skogsbrukets område vid denna tidpunkt, var det då befintliga Mölneby-a, b, som får anses som föregångare. Detta bolag var förutom någon enskild uppköpare, först med att köpa skog och förädla. De hade också väldigt stora arealer av egna skogar.

På jordbrukets område var de först med alla de nyheter som då kom som väl för jordbrukets del här på orten kan betraktas som en

brytningstid. Detta bolag var det första här på orten och troligt på ett ganska stort område häromkring att täckdika, införa ordnad växtföljd med ~~XXXXXX~~ öppen träda vart 7 de år, de första, som köpte konstgögnings, odlade foderrotfrukter, förädling av mjölk korna för att få fram bättre sådan, mjölk kontroll av desamma m, m. De var också de första här på orten att köpa maskiner och jordbruksredskap av skilda slag av fabriks tillverkning, ångmaskiner senare fotogenmotorer för drivande av tröskverk, stenkrossar m, m. Någon skillnad emellan emigranterna och de andra och de andra vad beträffar frågan om politisk aktivitet, har ej varit eller vart särskilt framträdande här.

Direkt och mera allmänt sett torde emigrationen ej ha inverkat på orten här och dess liv. Däremot om ser på det mera individuellt och privat, fanns det väl fall av olika inverkan. Det var ju i regel de unga, som reste. Föräldrarna till dessa kunde givetvis få helt andra arbetsförhållanden både för tillfället och för framtiden, än vad som blivit förhållandet om de ej hade rest. I dessa enskilda fall fanns det och blev många orsaker till ändringar av skilda slag. Men någon direkt inverkan på bygdens liv i sin helhet, torde emigrationen från bygden här ej ha medfört.

Hela familjer torde i mycket liten utsträckning ha emigrerat härifrån. Vid mina forskningar efter alla torp och backstugor, som fanns här i socknen omkring sekelskiftet och så långt före, som det är bekant för de äldre, framkom det blott ett fall att torpet hade blivit ödelagt på grund av att denna torparefamilj hade rest till Amerika. Denna familjs två äldsta söner hade först emigrerat, några år därefter-det var år 1895-emigrerade även de andra familjemedlemmarna och torpet blev ödelagt. Det var ej vanligt att ~~en~~ torp blev ödelagda här på orten vid denna tid. Om de av skilda orsaker blev friställda, fanns det i regel efterträdare. Detta torp som ~~XXXX~~ på grund av familjens emigration blev öde, var ett litet och dåligt sådant. Detta torde ha varit en orsak till att det blev ödelagt. I slutet av 18 och början av 1900 talet började dessa små och långt bort liggande skogstorpen att ödeläggas här på orten. Om innehavarna av dessa torp, de som började att då bli-
va gamla och slutade med torpet, var det i ett fåtal fall, som någon efterträdde dem. I motsats därtill blev i regel de torp, som var större och efter ortens förhållanden ansågs för att vara bra, i regel efterträdade, när en brukare av dessa av en eller annan orsak slutade med desamma.

Backstugor fanns det ej så många kvar här i slutet av 18 och början av 1900 talet. Även om det ej var så många familjer, som i sin helhet emigrerade härifrån orten, så att det ej blev så många ödelagda torp och obebodda backstugor direkt därutav, som väl fallet har varit på många andra orter. Så kan jag dock ej bortse ifrån att emigrationen var en bidragande orsak till att dessa torp och backstugor började att försvinna i slutet av 18 och början av 1900 talet. Någon svårighet att få folk till vissa arbeten förelåg ej här på orten. Av den då ganska starka folkökningen, nästan varje familj hade en 7-8 barn, var det vid många tillfällen ganska ont om arbete. Emigrationen i samband med den då smått påbörjade utflyttningen till andra orter här hemma i Svergie, som hade en begynnande industri, anläggningsarbeten m.m, gav de hemmavarande dock mera tillfällen till arbete. Även denna påbörjade utflyttning till andra orter här hemma, var en bidragande orsak till att vissa torp och backstugor så småningom började att ödeläggas. I stort sett medförde emigrationen ingen brist på arbetsfolk mera allmänt sett. Enskilt sett kunde det göra det. Om t,e,x, en bondson emigrerade och gården var så stor att fadern nödvändigt behövde denna arbetskraft, så uppstod ju denna brist. Men det var

i regel ej svårt att ersätta densamma. Några förändringar i bygden mera allmänt sett medförde dock ej emigrationen, någon brist på arbetskraft medförde den ej. Emigrationen medförde dock att det blev lättare för de hemmavarande ungdomarna att få arbete. I en viss mån torde den också ha bidragit till att förhållandena för dessa arbetstagare blev något bättre, ur en såväl ekonomisk, som humanitär synpunkt. Det hindrade givetvis ej i sin helhet att ungdomarna sökte sin utkomst på andra håll härhemma. Det var väl ej alla som hade lust till att emigrera, om de kunde finna sin utkomst härhemma. Arbetstillfällena här på platsen var få och ensidiga. Under slutet av 18de och början på 1900 talet var det var det manliga ungdomar härifrån, som tog värvning vid något av stockholms regementena. Under några år var det ganska populärt här på orten att taga värvning i Stockholm. Efter fullgjord tjänstetid var det också vanligt att dessa pojkar sökte sig in vid polisen eller fick andra anställningar. För de flickor, som sökte sin utkomst på andra orter här hemma, blev det nog mest ifrån att de hade platser i hemmen, som köksa eller husa. Med tidens utveckling övergick de till att bliva servitriser på hotell och kaféer eller började att arbeta vid en textilfabrik. Från en ort, som

denna, som denna tid var helt utan industri och den gamla g hemin-
dustrien med att väva karda och spinna började att upphöra, sök-
te sig också flickorna arbete på annat håll.

Skälet till att ungdomen och den yngre arbetskraften ej ville
stanna kvar på en plats eller ort, som denna, var blott icke ett
utan troligen många. Det största skälet torde väl i första hand
ha varit för de flesta att de måste söka sig en utkomst. Kunde de
då få denna och kanske något bättre på en annan ort än vad de an-
såg att de kunde få på hemorten så tog de denna chans. Här i sock-
nen fanns omkring sekelskiftet över ett hundratal med torp, där-
till ett antal soldattorp och backstugor. De stora gårdarna här,
som i mer äldre tid haft pigor och drängar, övergick då till att
ha statare. Som jag förut nämnde hade alla familjer mycket med
barn. Dessa fick arbete på gårdarna vid denna tid så långt, som
som möjligt. Men detta arbete hade dock en viss begränsning till
behov av arbetskraft. Även om det på dessa större gårdar fanns
tillgång till skogsarbete på vintern och vissa odlingar förekom
och andra byggnads och förbättringsarbeten förekom, så växte det
dock till mera arbetskraft hos dessa torpare och statarefamiljer

än vad en sådan gård kunde förbruka. Även de medelstora och mindre gårdarna fick på samma sätt ett vist överskott av arbetskraft. Detta anser jag var likt, vad som beträffar såväl manlig, som kvinnlig arbetskraft. Det fanns väl också de ungdomar, som ej trivdes under de förhållanden, som de hade. De ville söka, pröva på, om de kunde finna något bättre för framtiden. Det fanns också de som ej trivdes med det arbete de hade, utan sökte annat arbete på annan ort. Sedan fanns det ju också de, fast de var i minoritet, som av ren äventyrslust sökte sig till annan ort, för att få se höra och vara med om något annat än vad hemorten kunde bjuda.

Denna utflyttning från orten här och till en annan inom landet, och emigrationen, tycker jag har ett starkt samband med varandra. De största orsakerna till båda, torde i stort sett vara desamma. När emigrationen till Amerika började att avtaga, började utflyttningen till annan ort inom landet att tilltaga. När andra och bättre utkomstmöjligheter yppade sig inom det egna landet, på andra orter, än vad hemorten kunde bjuda, tog man dessa i stället för att emigrera. Som det uttrycktes förr om Amerika-att skära guld med täljknivar-blev väl denna möjlighet med tiden allt mindre och mindre, och möjligheten till att finna sin utkomst här hemma allt

större och större. Emigrationen torde ej här på orten ~~XXXXXXX~~ ha förutsakat att man av den anledningen behövde att anlita arbetskraft utifrån. När något sådant inträffade var det av den anledningen att arbetets art var av det slag, att det ej fanns kvalificerad arbetskraft i orten. På Mölneby-gård bygdes år 1907 en kraftstation. Till detta arbete måste anlitas mycket av arbetskraft utifrån. Det var såväl arbetsledare för själva dammbygget som ledare för kraftstationens uppförande och sedan inställatörer för maskinernas uppsättning. Grovarbete och hantlangning utfördes dock till den största delen av folk ifrån orten här. Vid ett sådant tillfälle hade det blivit exakt lika, om det ej hade emigrerat någon härifrån.

Någon större utvandring på en gång, i större och samlade grupper som på så sätt skulle ha medfört en viss upplösning eller tillbakagång av olika sammanslutningar och nöjesliv förekom ej här ifrån orten. Givetvis kunde de som emigrerat, äve inom vissa lag och sammanslutningar vara saknade och önskvärt att de hade varit hemma, vid många och olika tillfällen. Några nämnvärda föreningar förekom ej här på orten under denna tid, men däremot många

gruppbildningar av ungdomar från de olika byarna inom socknen. Någon direkt och allmän inverkan på ortens sociala liv eller i andra större sammanhang, medförde ej emigrationen härifrån, jag har i varje fall alldrig hört någon berätta någonting om sådant. Jag tror att man kan uttrycka det så, att trots emigrationen gick livet här på orten, sin då, sedvanliga gång.

Jag själv och många av de äldre, som jag har frågat har den uppfattningen att emigrationen åtminstone i en viss mån hjälpte de hemmavarande till fler arbetstillfällen på orten. Den torde väl också haft en viss inverkan till att den lönearbetande klassen i början på 1900 talet fick en liten aning mera betalt.

Rent privat sett hade väl emigrationen-som jag förut delvis upptecknat-många och olika verkningar av skilda slag. Detta var väl mycket beroende av hur känsliga deras närmaste anhöriga var, de som de lämnade kvar. Orsakerna till emigrationen var ju också av många och skilda slag. Det blev väl ofta i många av dessa hem sorg, även tragedier, men även glädje, när någon efterlängtat emigrant kom hem. Till verkningarna får väl också hänföras de penningförsändelser, som kom från de som hade lyckats och i många

fall, åtminstone tillfälligt hjälpte de hemmavarande, med en i de flesta hem denna tid, dålig ekonomi.

Som framgår av mina uppteckningar, har ej någon av mina närmast anhöriga emigrerat. Så något av de i frågelistan nämnda föremålen är jag ej innehavare av.

Denna min uppteckning vill jag avsluta med att berätta en episod som inträffade här i samband med en tilltänkt emigrants resa till Amerika. Det är alltså ej något svar i samband med frågelistan.

Det var en bondson från den del av socknen här, som förr benämndes skogsbygden, som likt många andra skulle emigrera till Amerika.

Han var känd för att under sin ungdom ej vara något vidare arbetsvillig, men ville desto mera fästa och rumla. Han var också mycket skrytsam av sig, en person som ej var älskad av så värst många, varken före sin tilltänkta resa till Amerika eller senare.

Jag kände denna person mycket väl, var flera gånger i hans hem, han levde och var bosatt på sitt barndomshem till 1938.

När han bestämt sig för att resa till Amerika, talade han brett och skrytsamt om detsamma och sade - jag stannar ej förrän jag har

kommit till Mexico. När han skulle resa, skulle en granne till honom med hästskuts köra honom till Åtråns station i Halland. Från hans hem och till stationen var var det mer än 3,5 mil. Av den anledningen att vägen dit var lång och tåget avgick tidigt på morron, avreste han hemifrån dagen före och med avsikt att övernatta på ett torpställe i grannsocknen Mårdaklev. När de kom till det avsedda stället, som var ett soldattorp, fick de också lov att stanna där. Han hade gott om resbrännvin med sig och detta avsmakades grundligt under kvällen och den begynnande natten.

Skutsbonden vaknade dock i tid och började att förbereda sig för fortsatt färd. Han fann dock ej den tilltänkta emigrantén till Mexico. Under rusets inflytande ångrade han sig och när de andra i huset hade somnat, gick han vägen tillbaka till sitt hem.

När skutsbonden ej kunde finna honom och av andra ej kunde få någon upplysning om var han befann sig, körde också han tillbaka hem. När han kom till hans hem fann han honom där sovande i lugn och ro. Soldattorpet där övernattningen skulle ske, fick allt sedan dess heta Mexico. Många gånger sedan dess och ännu i dag talas det om denna emigrants ~~Amerika~~ resa i samband med att emigrationen kommer på tal.